T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

22 AĞU 2011

Terk

ŞÂH VELÎ AYINTÂBÎ'NİN RİSÂLETÜ'L- BEDRİYYE'Sİ

(Metin-Muhtevâ-Tahlîl)

Raşit ÇAVUŞOĞLU

Danışman

Dr. Ali ÖZTÜRK

İZMİR-2007

C. ŞÂH VELÎ AYINTÂBÎ

1. Hayatı

Şâh Velî Ayıntâbî, *er-Rıhletü's-Seniyye*[33] isimli eserinde verdiği bilgilere göre[34] 938/1532 yılında Maraş'ta doğmuştur[35]. Babası Mehmed Bey adında bir zattır. Annesinin ismi ise Emine'dir[36]. Şâh Velî'nin doğumundan önce ailesi henüz Maraş'a yerleşmemiştir. Dedesi Minnet Bey zamanında günümüzde Van vilayati sınırları içerisinde bulunan Erciş[37] denilen yerde meskûn iken Şâh İsmâil döneminde Alâüddevle'nin hükmü altında bulunan Maraş'a[38] taşındıkları *er-Rıhletü's-Seniyye*'sindeki *"...Dedem Minnet Bege ibn Kabâ Nâibderler imiş. Alpavud Hân neslinden bes diyâr-ı şarkda Erciş-nâm ülkede sâkin olurlar imiş. İlâ-hîn fetret-i Şâh İsmâil ba'dehâ ol diyârdan rıhlet idüp min nesl-i Nûşirevân âdil kim Mer'aş Hâkimi Alâüddevle Beg merhûmun taht-ı adâletlerine gelüp tavattun eylemişler..."*

---

33 Şâh Velî Ayıntâbî, **er-Rıhletü's-Seniyye ve'l-Vasıyyetü'l-Behiyye li'l-Fukarâi'l-Halvetiyye,** Süleymâniye Kütüphanesi, Veliyyüddin Efendi Bölümü, nu: 3188. vr. 2/b. Bu eser her ne kadar bir vasiyetnâme olarak yazılmış olsa da bir nevî Şâh Velî'nin otobiyografisi olarak görülebilir. Şâh Velî ile ilgili biyografiler de kaleme alınmıştır. Bkz. Cemil Cahit Güzelbey, **Gaziantep Evliyâları**, Gaziantep 1964, s. 78-86; Cemil Cahit Güzelbey, *"Ziyaretler ve Meşhur Şeyhler"*,**Başpınar** Dergisi, Gaziantep 1940-1941, S. 21-24; Şakir Sabri, **Gaziantep Büyükleri**, Gaziantep 1999, s. 12; Hikmet Turhan Dağlıoğlu, **Gaziantep Meşahiri**, Gaziantep 1939, s. 129; Ali Öztürk, Cevat İzgi'nin *"Türk Tasavvuf Bilimcisi Kabanayiboğlu Şâhvelî"* VII. Milli Türkoloji Kongresi, 17 Eylül 1986 Çarşamba günü saat 11:20'de 3. Anfide Sunulan Bildirisi hakkında bilgi vermektedir. Ancak bu tebliğ yayımlanmadığı için tarafımızdan görülememiştir. Merhum İzgi, **DİA** için "Şâh Velî" maddesi hazırlamış olmakla birlikte bu madde henüz yayımlanmaıştır. Bkz. Ali Öztürk, **XVI. Yüzyıl Halvetî Şiirinde Din ve Tasavvuf**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2003, s. 98.

34 *er-Ruhletü's-Seniyye* isimli eserinde kendisi ile ilgili detaylı bilgiler veren Şâh Velî Ayıntâbî, diğer eserleri olan *el-Kevâkibü'l-Muzî'e* ve *Etvâr-ı Seb'a*'da kendisi ve şeyhleri ile ilgili bilgiler vermektedir. Çalışma konumuz olan *Risâltü'l-Bedriyye* isimli manzûm eserinde de yine kendisi, ailesi ve şeyhleri hakkında bilgi vermektedir.

35 Şâh Velî Ayıntâbî, **a.g.e.**, vr. 2/b.

36 Şâh Velî Ayıntâbî, **a.g.e.**, vr. 2/a; Şâh Velî Ayıntâbî, **Risâletü'l-Bedriyye**, Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Bölümü, nu: 2022/2, vr. 75/b.

37 Bkz. Şemseddin Sâmi, **Kâmûsu'l-A'lâm**, Ankara 1996, c. I, s. 98.

38 Alâüddevle, 1337-1522 yılları arasında hüküm süren bir Türkmen beyliği olan Dulkadıroğulları beyliğinde hükümdarlık yapmıştır. Dulkadıroğulları ile ilgili geniş bilgi için bkz. İlhan Şahin, *"Dulkadır Eyaleti"*, **DİA**, İstanbul 1994, c. IX, s. 552-553; Refet Yinanç, *"Dulkadıroğulları"*, **DİA**, İstanbul 1994, c. IX, s. 553-557.